

Ρομποτικά Συστήματα Ελέγχου: Διαφορική Κινηματική Ανάλυση

Κων/νος Τζαφέστας

Τομέας Σημάτων, Ελέγχου & Ρομποτικής
Σχολή Ηλεκτρ. Μηχ/κών & Μηχ/κών Υπολ., Ε.Μ.Π.

Τηλ.: (210) 772-3687 (Κτήριο Ηλεκτρ., Γραφείο 21.11)

E-mail: ktzaf@cs.ntua.gr

Web: <http://www.softlab.ntua.gr/~ktzaf/>

Διαφορική Κινηματική Ανάλυση Ρομποτικών Χειριστών

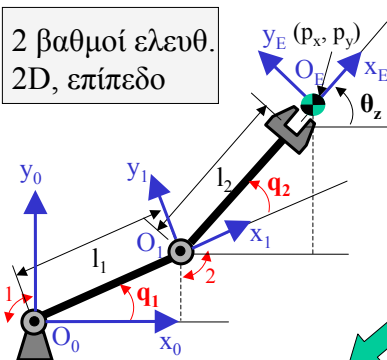

Διαφορική Κινηματική Ανάλυση

- Ορθή διαφορική κινηματική ανάλυση
  - Γενικευμένες ταχύτητες αρθρώσεων $\{\dot{\mathbf{q}}_i\}$ $\rightarrow$ $\rightarrow$ Εύρεση ταχύτητας ($\underline{\mathbf{v}}$, $\underline{\boldsymbol{\omega}}$) (γραμμική/γωνιακή) τελικού στοιχείου δράσης ρομπότ
  - Μετασχηματισμός από το χώρο αρθρώσεων στο χώρο δράσης (εργασίας) $\Rightarrow$ *proprioception*
- Ανάστροφη διαφορική κινηματική ανάλυση
  - Ταχύτητα τελικού στοιχείου δράσης ($\underline{\mathbf{v}}$, $\underline{\boldsymbol{\omega}}$) $\rightarrow$ $\rightarrow$ Εύρεση $\{\dot{\mathbf{q}}_i\}$ $\Rightarrow$ *Σχεδιασμός δρόμου ρομπότ*

Διαφορικές κινηματικές ρομποτικές εξισώσεις: Παράδειγμα (1)

2 βαθμοί ελευθ.
2D, επίπεδο

Ορθό Κινηματικό μοντέλο:
(2 βαθμοί ελευθερίας: q_1 και q_2)

Δεδομένα: «Ταχύτητες» αρθρώσεων $\dot{q}_1, \dot{q}_2$

Εύρεση: Ταχύτητα (γραμμική/γωνιακή) τελικού στοιχείου δράσης $[\dot{p}_x, \dot{p}_y, \dot{\theta}_z]^T$

$$\begin{aligned} p_x &= l_1 \cdot \cos(q_1) + l_2 \cdot \cos(q_1 + q_2) \\ p_y &= l_1 \cdot \sin(q_1) + l_2 \cdot \sin(q_1 + q_2) \\ \theta_z &= q_1 + q_2 \end{aligned}$$

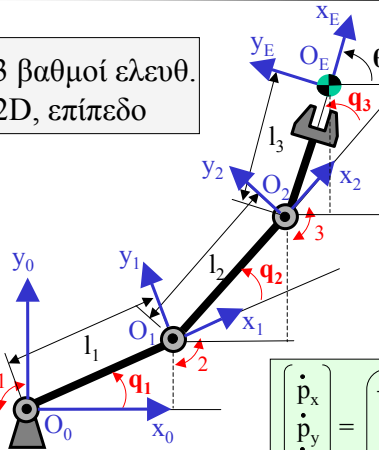
$$\begin{aligned} \dot{p}_x &= (dp_x/dt) = -\dot{q}_1 \cdot (l_1 s_1 + l_2 s_{12}) - \dot{q}_2 \cdot l_2 \cdot s_{12} \\ \dot{p}_y &= (dp_y/dt) = \dot{q}_1 \cdot (l_1 c_1 + l_2 c_{12}) + \dot{q}_2 \cdot l_2 \cdot c_{12} \\ \dot{\theta}_z &= \dot{q}_1 + \dot{q}_2 \end{aligned}$$

$$\begin{bmatrix} \dot{p}_x \\ \dot{p}_y \\ \dot{\theta}_z \end{bmatrix} = \underbrace{\begin{bmatrix} -(l_1 s_1 + l_2 s_{12}) & -l_2 \cdot s_{12} \\ (l_1 c_1 + l_2 c_{12}) & l_2 \cdot c_{12} \\ 1 & 1 \end{bmatrix}}_{J(q_1, q_2)} \begin{bmatrix} \dot{q}_1 \\ \dot{q}_2 \end{bmatrix}$$

Ορθή διαφορική κινηματική ανάλυση: Παράδειγμα (2)

3 βαθμοί ελευθ.
2D, επίπεδο

Κινηματική μοντέλο:

Δεδομένα: «Ταχύτητες» αρθρώσεων q_1, q_2, q_3

Εύρεση: Ταχύτητα (γραμμική/γωνιακή) τελικού στοιχείου δράσης $[p_x, p_y, \omega_z]^T$

$$\begin{aligned} p_x &= l_1 \cdot c_1 + l_2 \cdot c_{12} + l_3 \cdot c_{123} \\ p_y &= l_1 \cdot s_1 + l_2 \cdot s_{12} + l_3 \cdot s_{123} \\ \theta_z &= q_1 + q_2 + q_3 \end{aligned}$$

$$\begin{pmatrix} \dot{p}_x \\ \dot{p}_y \\ \dot{\theta}_z \end{pmatrix} = \underbrace{\begin{pmatrix} -(l_1 s_1 + l_2 s_{12} + l_3 s_{123}) & -(l_2 s_{12} + l_3 s_{123}) & -l_3 s_{123} \\ (l_1 c_1 + l_2 c_{12} + l_3 c_{123}) & (l_2 c_{12} + l_3 c_{123}) & l_3 c_{12} \\ 1 & 1 & 1 \end{pmatrix}}_{\mathbf{J}(q_1, q_2, q_3)} \begin{pmatrix} \dot{q}_1 \\ \dot{q}_2 \\ \dot{q}_3 \end{pmatrix}$$

Διαφορική Κινηματική: Ιακωβιανή Μήτρα Ρομποτικού Χειριστή

Έστω: $\mathbf{p}(q_1, q_2, q_3) = [p_x(q_1, q_2, q_3), p_y(q_1, q_2, q_3), \theta_z(q_1, q_2, q_3)]^T \Rightarrow$

$$\left\{ \begin{aligned} dp_x &= \frac{\partial p_x(q_1, q_2, q_3)}{\partial q_1} dq_1 + \frac{\partial p_x(q_1, q_2, q_3)}{\partial q_2} dq_2 + \frac{\partial p_x(q_1, q_2, q_3)}{\partial q_3} dq_3 \\ dp_y &= \frac{\partial p_y(q_1, q_2, q_3)}{\partial q_1} dq_1 + \frac{\partial p_y(q_1, q_2, q_3)}{\partial q_2} dq_2 + \frac{\partial p_y(q_1, q_2, q_3)}{\partial q_3} dq_3 \\ d\theta_z &= \frac{\partial \theta_z(q_1, q_2, q_3)}{\partial q_1} dq_1 + \frac{\partial \theta_z(q_1, q_2, q_3)}{\partial q_2} dq_2 + \frac{\partial \theta_z(q_1, q_2, q_3)}{\partial q_3} dq_3 \end{aligned} \right\} \Rightarrow$$

$$d\mathbf{p} = \begin{bmatrix} dp_x \\ dp_y \\ d\theta_z \end{bmatrix} = \mathbf{J} \cdot d\mathbf{q}$$

όπου $d\mathbf{q} = \begin{bmatrix} dq_1 \\ dq_2 \\ dq_3 \end{bmatrix}$ και

$$\mathbf{J} = \begin{bmatrix} \frac{\partial p_x}{\partial q_1} & \frac{\partial p_x}{\partial q_2} & \frac{\partial p_x}{\partial q_3} \\ \frac{\partial p_y}{\partial q_1} & \frac{\partial p_y}{\partial q_2} & \frac{\partial p_y}{\partial q_3} \\ \frac{\partial \theta_z}{\partial q_1} & \frac{\partial \theta_z}{\partial q_2} & \frac{\partial \theta_z}{\partial q_3} \end{bmatrix} \quad \begin{array}{l} \text{Ιακωβιανή} \\ \text{Μήτρα} \\ \text{(Jacobian)} \end{array}$$

Μεταχηματισμοί απειροστών περιστροφών

Μήτρα απειροστής περιστροφής ($d\theta_x$ γύρω από τον άξονα x):

$$R_x(d\theta_x) = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & \cos(d\theta_x) & -\sin(d\theta_x) \\ 0 & \sin(d\theta_x) & \cos(d\theta_x) \end{bmatrix} \approx \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -d\theta_x \\ 0 & d\theta_x & 1 \end{bmatrix}$$

Διάνυσμα
απειροστής
στροφής

$$d\theta = \begin{bmatrix} d\theta_x \\ d\theta_y \\ d\theta_z \end{bmatrix}$$

Αντίστοιχα:

$$R_y(d\theta_y) = \begin{bmatrix} 1 & 0 & d\theta_y \\ 0 & 1 & 0 \\ -d\theta_y & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad R_z(d\theta_z) = \begin{bmatrix} 1 & -d\theta_z & 0 \\ d\theta_z & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Ισχύει:

$$R(d\theta_x, d\theta_y, d\theta_z) = R_x(d\theta_x)R_y(d\theta_y)R_z(d\theta_z) = \begin{bmatrix} 1 & -d\theta_z & d\theta_y \\ d\theta_z & 1 & -d\theta_x \\ -d\theta_y & d\theta_x & 1 \end{bmatrix}$$

και:

$$\begin{aligned} R(d\theta_x, d\theta_y, d\theta_z)R(d\theta'_x, d\theta'_y, d\theta'_z) &= \begin{bmatrix} 1 & -(d\theta_z + d\theta'_z) & (d\theta_y + d\theta'_y) \\ (d\theta_z + d\theta'_z) & 1 & -(d\theta_x + d\theta'_x) \\ -(d\theta_y + d\theta'_y) & (d\theta_x + d\theta'_x) & 1 \end{bmatrix} \\ &= R(d\theta_x + d\theta'_x, d\theta_y + d\theta'_y, d\theta_z + d\theta'_z) \end{aligned}$$

Υπολογισμός Ιακωβιανής Μήτρας (1)

Εστω: $d\mathbf{p} = \begin{bmatrix} d\mathbf{r}_E \\ d\theta_E \end{bmatrix}$ το (6×1) διάνυσμα απειροστής μετατόπισης (μεταφοράς $d\mathbf{r}_E$ και στροφής $d\theta_E$) του τελικού στοιχείου δράσης E

$\Rightarrow \dot{\mathbf{p}} = \begin{bmatrix} \mathbf{v}_E \\ \boldsymbol{\omega}_E \end{bmatrix}$ όπου $\mathbf{v}_E, \boldsymbol{\omega}_E$: γραμμική και γωνιακή ταχύτητα του τελικού στοιχείου δράσης E

Διαφορικό κινηματικό μοντέλο: $\dot{\mathbf{p}} = \mathbf{J} \cdot \dot{\mathbf{q}}$ όπου $\dot{\mathbf{q}} = [\dot{q}_1, \dots, \dot{q}_n]^T$: $(n \times 1)$ διάνυσμα των ταχυτήτων των αρθρώσεων

$\mathbf{J} = \begin{bmatrix} \mathbf{J}_{L_1} & \mathbf{J}_{L_2} & \dots & \mathbf{J}_{L_n} \\ \mathbf{J}_{A_1} & \mathbf{J}_{A_2} & \dots & \mathbf{J}_{A_n} \end{bmatrix}$ όπου $\mathbf{J}_{L_i}, \mathbf{J}_{A_i}$: (3×1) διανύσματα στήλης $\rightarrow$ «συνεισφορά» του $\dot{q}_i$ (ταχύτητα άρθρωσης i) στη γραμμική και γωνιακή ταχύτητα του τελικού στοιχείου δράσης

Ιακωβιανή Μήτρα $(6 \times n)$

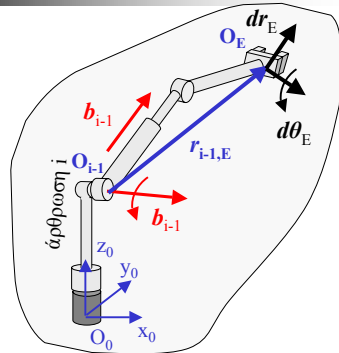
δηλαδή:
$$\begin{cases} \mathbf{v}_E = \mathbf{J}_{L_1} \cdot \dot{q}_1 + \mathbf{J}_{L_2} \cdot \dot{q}_2 + \dots + \mathbf{J}_{L_n} \cdot \dot{q}_n \\ \boldsymbol{\omega}_E = \mathbf{J}_{A_1} \cdot \dot{q}_1 + \mathbf{J}_{A_2} \cdot \dot{q}_2 + \dots + \mathbf{J}_{A_n} \cdot \dot{q}_n \end{cases}$$

Υπολογισμός Ιακωβιανής Μήτρας (2)

✓
$$\begin{bmatrix} J_{L_i} \\ J_{A_i} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{b}_{i-1} \times \mathbf{r}_{i-1,E} \\ \mathbf{b}_{i-1} \end{bmatrix} : \text{για στροφική άρθρωση}$$

όπου $\mathbf{b}_{i-1}$: ο άξονας της άρθρωσης i
 $\mathbf{r}_{i-1,E}$: διάνυσμα $O_{i-1} \rightarrow O_E$

✓
$$\begin{bmatrix} J_{L_i} \\ J_{A_i} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{b}_{i-1} \\ \mathbf{0} \end{bmatrix} : \text{για πρισματική άρθρωση}$$

▪ $\mathbf{b}_{i-1} = \mathbf{R}_{i-1}^0(q_1, \dots, q_{i-1}) \cdot \underline{\mathbf{b}}$

όπου: $\underline{\mathbf{b}} = [0, 0, 1]^T$
 (στη μεθοδολογία Denavit-Hartenberg)

▪ $\mathbf{r}_{i-1,E} = \mathbf{A}_n^0(q_1, \dots, q_n) \cdot \underline{\mathbf{r}} - \mathbf{A}_{i-1}^0(q_1, \dots, q_{i-1}) \cdot \underline{\mathbf{r}}$

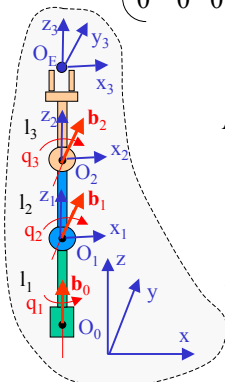
όπου: $\underline{\mathbf{r}} = [0, 0, 0, 1]^T$

$$\begin{cases} \mathbf{A}_2^0(q_1, q_2) = \mathbf{A}_1^0(q_1) \cdot \mathbf{A}_2^1(q_2) \\ \vdots \\ \mathbf{A}_{i-1}^0(q_1, \dots, q_{i-1}) = \mathbf{A}_{i-2}^0(q_1, \dots, q_{i-2}) \cdot \mathbf{A}_{i-1}^{i-2}(q_{i-1}) \\ \vdots \\ \mathbf{A}_n^0(q_1, \dots, q_n) = \mathbf{A}_{n-1}^0(q_1, \dots, q_{n-1}) \cdot \mathbf{A}_n^{n-1}(q_n) \end{cases}$$

Υπολογισμός Ιακωβιανής Μήτρας – Παράδειγμα: Ρομποτικός Βραχίονας 3-R

$$\mathbf{A}_1^0(q_1) = \begin{pmatrix} c_1 & -s_1 & 0 & 0 \\ s_1 & c_1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & l_1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, \quad \mathbf{A}_2^1(q_2) = \begin{pmatrix} c_2 & 0 & s_2 & l_2 s_2 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ -s_2 & 0 & c_2 & l_2 c_2 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, \quad \mathbf{A}_3^2(q_3) = \begin{pmatrix} c_3 & 0 & s_3 & l_3 s_3 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ -s_3 & 0 & c_3 & l_3 c_3 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

$$\mathbf{A}_2^0(q_1, q_2) = \mathbf{A}_1^0(q_1) \cdot \mathbf{A}_2^1(q_2) = \begin{pmatrix} c_1 c_2 & -s_1 & c_1 s_2 & l_2 c_1 s_2 \\ s_1 c_2 & c_1 & s_1 s_2 & l_2 s_1 s_2 \\ -s_2 & 0 & c_2 & l_1 + l_2 c_2 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

$$\mathbf{A}_3^0(\mathbf{q}) = \mathbf{A}_2^0(q_1, q_2) \cdot \mathbf{A}_3^2(q_3) = \begin{pmatrix} c_1 c_{23} & -s_1 & c_1 s_{23} & c_1 (l_2 s_2 + l_3 s_{23}) \\ s_1 c_{23} & c_1 & s_1 s_{23} & s_1 (l_2 s_2 + l_3 s_{23}) \\ -s_{23} & 0 & c_{23} & l_1 + l_2 c_2 + l_3 c_{23} \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Υπολογισμός Ιακωβιανής Μήτρας Ρομποτικού Βραχίονα 3-R (συνέχεια) (1)

$$\bullet \mathbf{b}_0 = [0 \ 0 \ 1]^T \quad \bullet \mathbf{b}_1 = [-s_1 \ c_1 \ 0]^T \quad \bullet \mathbf{b}_2 = [-s_1 \ c_1 \ 0]^T$$

$$\bullet \mathbf{r}_{0,E} = \begin{bmatrix} c_1(l_2s_2 + l_3s_{23}) \\ s_1(l_2s_2 + l_3s_{23}) \\ l_1 + (l_2c_2 + l_3c_{23}) \end{bmatrix} \quad \bullet \mathbf{r}_{1,E} = \begin{bmatrix} c_1(l_2s_2 + l_3s_{23}) \\ s_1(l_2s_2 + l_3s_{23}) \\ (l_2c_2 + l_3c_{23}) \end{bmatrix} \quad \bullet \mathbf{r}_{2,E} = \begin{bmatrix} (l_3c_1s_{23}) \\ (l_3s_1s_{23}) \\ (l_3c_{23}) \end{bmatrix}$$

Υπενθύμιση : ✓ $\begin{bmatrix} \mathbf{J}_{L_i} \\ \mathbf{J}_{A_i} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{b}_{i-1} \times \mathbf{r}_{i-1,E} \\ \mathbf{b}_{i-1} \end{bmatrix}$: για στροφική άρθρωση i

✓ $\begin{bmatrix} \mathbf{J}_{L_i} \\ \mathbf{J}_{A_i} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{b}_{i-1} \\ \mathbf{0} \end{bmatrix}$: για πρισματική άρθρωση

Υπολογισμός Ιακωβιανής Μήτρας Ρομποτικού Βραχίονα 3-R (συνέχεια) (2)

$$\bullet \begin{bmatrix} \mathbf{J}_{L_1} \\ \mathbf{J}_{A_1} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{b}_0 \times \mathbf{r}_{0,E} \\ \mathbf{b}_0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{0} \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} c_1(l_2s_2 + l_3s_{23}) \\ s_1(l_2s_2 + l_3s_{23}) \\ l_1 + (l_2c_2 + l_3c_{23}) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -s_1(l_2s_2 + l_3s_{23}) \\ c_1(l_2s_2 + l_3s_{23}) \\ 0 \end{bmatrix} \quad \bullet \begin{bmatrix} \mathbf{J}_{A_1} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}$$

$$\bullet \begin{bmatrix} \mathbf{J}_{L_2} \\ \mathbf{J}_{A_2} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{b}_1 \times \mathbf{r}_{1,E} \\ \mathbf{b}_1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -s_1 \\ c_1 \\ 0 \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} c_1(l_2s_2 + l_3s_{23}) \\ s_1(l_2s_2 + l_3s_{23}) \\ (l_2c_2 + l_3c_{23}) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} c_1(l_2c_2 + l_3c_{23}) \\ s_1(l_2c_2 + l_3c_{23}) \\ -(l_2s_2 + l_3s_{23}) \end{bmatrix} \quad \bullet \begin{bmatrix} \mathbf{J}_{A_2} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -s_1 \\ c_1 \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$\bullet \begin{bmatrix} \mathbf{J}_{L_3} \\ \mathbf{J}_{A_3} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{b}_2 \times \mathbf{r}_{2,E} \\ \mathbf{b}_2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -s_1 \\ c_1 \\ 0 \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} (l_3c_1s_{23}) \\ (l_3s_1s_{23}) \\ (l_3c_{23}) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} (l_3c_1c_{23}) \\ (l_3s_1c_{23}) \\ -(l_3s_{23}) \end{bmatrix} \quad \bullet \begin{bmatrix} \mathbf{J}_{A_3} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -s_1 \\ c_1 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Υπολογισμός Ιακωβιανής Μήτρας Ρομποτικού Βραχίονα 3-R (συνέχεια) (3)

$$\mathbf{J} = \begin{bmatrix} -s_1(l_2s_2 + l_3s_{23}) & c_1(l_2c_2 + l_3c_{23}) & (l_3c_1c_{23}) \\ c_1(l_2s_2 + l_3s_{23}) & s_1(l_2c_2 + l_3c_{23}) & (l_3s_1c_{23}) \\ 0 & -(l_2s_2 + l_3s_{23}) & -(l_3s_{23}) \\ \hline 0 & -s_1 & -s_1 \\ 0 & c_1 & c_1 \\ 1 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Αντίστροφη Διαφορική Κινηματική

Δεδομένης επιθυμητής ταχύτητας τελικού στοιχείου δράσης
($\mathbf{v}$, $\boldsymbol{\omega}$) $\rightarrow$ Εύρεση $\{\dot{\mathbf{q}}_i\}$ ($i=1, \dots, n$)

$$\dot{\mathbf{p}} = \begin{bmatrix} \mathbf{v}_E \\ \boldsymbol{\omega}_E \end{bmatrix} = \mathbf{J}(\mathbf{q}) \cdot \dot{\mathbf{q}} \quad : \text{ ευθύ διαφορικό κινηματικό μοντέλο}$$

Εάν η $\mathbf{J}(\mathbf{q})$ είναι αντιστρέψιμη, δηλαδή: $\det(\mathbf{J}(\mathbf{q})) \neq 0$, τότε :

$$\dot{\mathbf{q}} = \mathbf{J}^{-1}(\mathbf{q}) \cdot \dot{\mathbf{p}}$$

$\dot{\mathbf{q}}$: ταχύτητες αρθρώσεων για να επιτύχουμε επιθυμητή ταχύτητα $\dot{\mathbf{p}}$
τελικού στοιχείου δράσης

Εκφυλισμός διάταξης ρομποτικού βραχίονα.

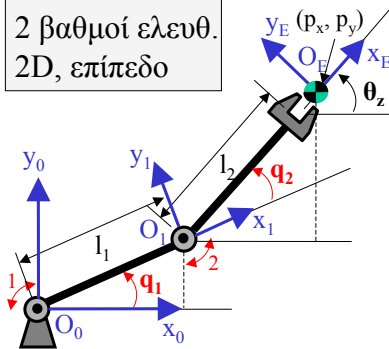
Ιδιόμορφες διατάξεις (*singular configurations*) $\mathbf{q}$ για τις οποίες: $\det(\mathbf{J}(\mathbf{q})) = 0$

$\rightarrow$ Υπάρχει τουλάχιστον μία διεύθυνση κατά την οποία το ρομπότ δεν μπορεί να κινηθεί

Αντίστροφη Διαφορική Κινηματική: Παράδειγμα (1)

2 βαθμοί ελευθ.
2D, επίπεδο

Ευθύ Κινηματικό μοντέλο:
(2 βαθμοί ελευθερίας: q_1 και q_2)

$$\begin{bmatrix} v_x \\ v_y \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -(l_1 s_1 + l_2 s_{12}) & -l_2 s_{12} \\ (l_1 c_1 + l_2 c_{12}) & l_2 c_{12} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \dot{q}_1 \\ \dot{q}_2 \end{bmatrix}$$

$\mathbf{J}(q_1, q_2)$

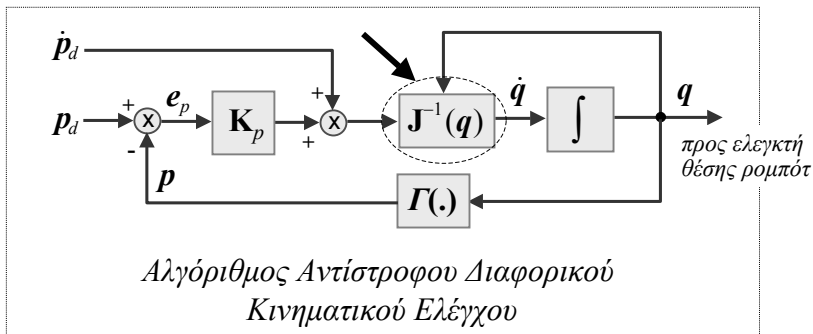
- ➔ $\det(\mathbf{J}(q_1, q_2)) = l_1 l_2 \sin(q_2)$
- ➔ $\det(\mathbf{J}(q_1, q_2)) = 0$, όταν $\sin(q_2) = 0$, δηλαδή όταν $q_2 = 0$ ή π (ιδιόμορφες διατάξεις)

$$\begin{bmatrix} \dot{q}_1 \\ \dot{q}_2 \end{bmatrix} = \frac{1}{l_1 l_2 s_2} \begin{bmatrix} l_2 c_{12} & l_2 s_{12} \\ -(l_1 c_1 + l_2 c_{12}) & -(l_1 s_1 + l_2 s_{12}) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} v_x \\ v_y \end{bmatrix} : \text{αντίστροφο διαφορικό κινηματικό μοντέλο}$$

$\mathbf{J}^{-1}(q_1, q_2)$

Κινηματικός Έλεγχος Ρομπότ (1)

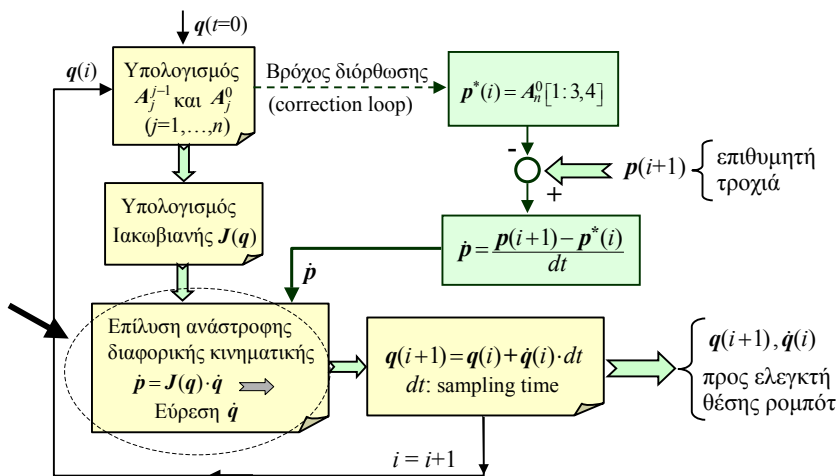
$$\dot{q} = \mathbf{J}^{-1}(q) \cdot (\dot{p}_d + \mathbf{K}_p \cdot e_p)$$

$$\Rightarrow \dot{e}_p + \mathbf{K}_p \cdot e_p = 0$$

Κινηματικός Έλεγχος Ρομπότ (2)

Σχήμα ελέγχου επιλυμένης ταχύτητας (Resolved motion-rate control)

Ρομπότ με πλεονάζοντες βαθμούς ελευθερίας: Εισαγωγή

Βασικές αρχές

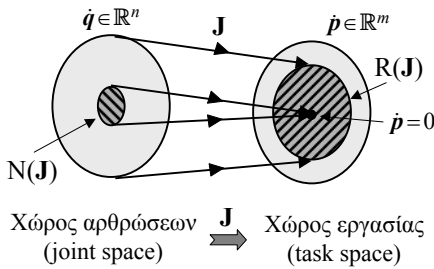
- 6 β.ε. για θέση/προσανατολισμό στο χώρο
- Πλεονάζοντες β.ε. εισάγουν τη δυνατότητα *απειρίας εφικτών κινήσεων* στις αρθρώσεις για δοσμένη επιθυμητή κίνηση στο τελικό στοιχείο δράσης
 $\rightarrow$ μηδενικός χώρος ρομποτικών αρθρώσεων (*null space*)
 $\rightarrow$ πλεονάζοντες β.ε. για ικανοποίηση επιπρόσθετων κινηματικών περιορισμών (βελτιστοίηση κριτηρίων για επιλογή κατάλληλης κίνησης στους πλεονάζοντες β.ε.)

Παράδειγμα ρομποτικού βραχίονα με πλεονάζοντες β.ε. (DLR lightweight 7dof robot)

Ρομπότ με πλεονάζοντες βαθμούς ελευθερίας: Κινηματική (1)

$R(\mathbf{J})$: range space
 (σύνολο δυνατών ταχυτήτων στο χώρο εργασίας)

$N(\mathbf{J})$: null space
 (μηδενικός χώρος)

$$\dot{q} \in N(\mathbf{J}) \Rightarrow \mathbf{J}(\dot{q}) = 0$$

Όταν $n > m$, και $\text{rank}(\mathbf{J}) = m$ (δηλαδή, $\mathbf{J}$: πλήρους τάξης) $\rightarrow$ τότε έχουμε $(n-m)$ πλεονάζοντες (redundant) βαθμούς ελευθερίας

$$\dim N(\mathbf{J}) = n - m \quad \dim N(\mathbf{J}) + \dim R(\mathbf{J}) = n$$

Ρομπότ με πλεονάζοντες βαθμούς ελευθερίας: Κινηματική (2)

Βέλτιστη λύση της διαφορικής κινηματικής εξίσωσης για πλεονάζοντα ρομπότ (redundant robots)

Διαφορική κινηματική εξίσωση: $\mathbf{J} \cdot \dot{q} = \dot{p}$ $\mathbf{J}: m \times n, \text{rank}(\mathbf{J}) = m$

Ελαχιστοποίηση συνάρτησης κόστους: $F(\dot{q}) = (1/2) \|\dot{q}\|^2 = (1/2) \dot{q}^T \dot{q}$

Μέθοδος Lagrange: $F'(\dot{q}, \lambda) = (1/2) \dot{q}^T \cdot \dot{q} - \lambda^T \cdot (\mathbf{J}\dot{q} - \dot{p}) \rightarrow \min$

$$\left. \begin{array}{l} \nabla_{\dot{q}} F'(\dot{q}, \lambda) = 0 \\ \nabla_{\lambda} F'(\dot{q}, \lambda) = 0 \end{array} \right\} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} \dot{q} - \mathbf{J}^T \lambda = 0 \\ \mathbf{J}\dot{q} - \dot{p} = 0 \end{array} \right. \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} \dot{q} = \mathbf{J}^T \lambda \\ \dot{p} = \mathbf{J}\dot{q} = (\mathbf{J}\mathbf{J}^T) \lambda \end{array} \right.$$

$$\dot{q} = \mathbf{J}^+ \cdot \dot{p}$$

όπου $\mathbf{J}^+$: ψευδοαντίστροφη της Ιακωβιανής

$$\mathbf{J}^+ = \mathbf{J}^T \cdot (\mathbf{J} \cdot \mathbf{J}^T)^{-1} \quad (\text{Moore-Penrose pseudoinverse})$$

Ρομπότ με πλεονάζοντες βαθμούς ελευθερίας: Κινηματική (3)

Γενική βέλτιστη λύση της διαφορικής κινηματικής εξίσωσης για πλεονάζοντα ρομπότ (redundant robots)

Διαφορική κινηματική εξίσωση: $J \cdot \dot{q} = \dot{p}$ $J: m \times n$, $\text{rank}(J) = m$

Ελαχιστοποίηση συνάρτησης κόστους: $F(\dot{q}) = \frac{1}{2} \cdot (\dot{q} - k)^T \cdot Q \cdot (\dot{q} - k)$
(Q : symmetric, positive definite $n \times n$, $k \in \mathbb{R}^n$)

Μέθοδος Lagrange: $F'(\dot{q}, \lambda) = \frac{1}{2} \cdot (\dot{q} - k)^T \cdot Q \cdot (\dot{q} - k) - \lambda^T \cdot (J\dot{q} - \dot{p}) \rightarrow \min$

$$\left. \begin{array}{l} \nabla_{\dot{q}} F'(\dot{q}, \lambda) = \mathbf{0} \\ \nabla_{\lambda} F'(\dot{q}, \lambda) = \mathbf{0} \end{array} \right\} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} Q(\dot{q} - k) - J^T \lambda = \mathbf{0} \\ J\dot{q} - \dot{p} = \mathbf{0} \end{array} \right.$$

$$\dot{q} = J_Q^\# \cdot \dot{p} + (I_n - J_Q^\# \cdot J) \cdot k$$

(I_n : μοναδιαία μήτρα $n \times n$) $\in N(J)$

όπου $J_Q^\#$ weighted pseudoinverse of the Jacobian matrix

$$J_Q^\# = Q^{-1} \cdot J^T \cdot (J \cdot Q^{-1} \cdot J^T)^{-1}$$

Έλεγχος Πλεοναζόντων Ρομπότ

Μεθοδολογία Διάσπασης Ρομποτικής Εργασίας

- Διάσπαση σύνθετων ρομποτικών εργασιών σε *υποεργασίες με σειρά προτεραιότητας* (task-decomposition) (π.χ. έλεγχος θέσης ή δύναμης, αποφυγή εμποδίων ή ιδιομορφιών κλπ.)
- Περιγραφή ρομποτικών υποεργασιών με βάση:
  - **επιθυμητή τροχιά** του ρομπότ στο χώρο εργασίας (ή γενικότερα επιθυμητή «συμπεριφορά», π.χ. μηχανική αντίσταση, κλπ.)
  - **κριτήρια** στο χώρο διάταξης των αρθρώσεων (configuration space) $\rightarrow$ βελτιστοποίηση

Μεθοδολογία Διάσπασης Εργασίας Πλεοναζόντων Ρομπότ (1)

Βασικές Σχέσεις (διάσπαση σε δύο ρομποτικές υπο-εργασίες)

Έστω $q = [q_1, q_2, \dots, q_n]$: διάταξη των αρθρώσεων (configuration)

• Πρώτη υπο-εργασία: $p_1 = f_1(q)$, p_1 : $m_1 \times 1$ διάνυσμα
→ επιθυμητή τροχιά $p_{1d}(t)$

• Δεύτερη υπο-εργασία:

Περίπτωση - 1: $p_2 = f_2(q)$, p_2 : $m_2 \times 1$ διάνυσμα
→ επιθυμητή τροχιά $p_{2d}(t)$

Περίπτωση - 2: Συνάρτηση κριτηρίου: $c = V(q)$
→ μεγιστοποίηση
⇔ πρόβλημα βελτίστου ελέγχου

Μεθοδολογία Διάσπασης Εργασίας Πλεοναζόντων Ρομπότ (2)

• Πρώτη υπο-εργασία: $\dot{p}_1 = J_1 \cdot \dot{q}$ ($p_1 = f_1(q) = [f_{11}(q) \ f_{12}(q) \dots \ f_{1m_1}(q)]^T$)

(T1)

$$\text{όπου: } J_1 = \frac{\partial f_1}{\partial q} \Rightarrow J_1 = \begin{bmatrix} \frac{\partial f_{11}}{\partial q_1} & \frac{\partial f_{11}}{\partial q_2} & \dots & \frac{\partial f_{11}}{\partial q_n} \\ \frac{\partial f_{12}}{\partial q_1} & \frac{\partial f_{12}}{\partial q_2} & \dots & \frac{\partial f_{12}}{\partial q_n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \frac{\partial f_{1m_1}}{\partial q_1} & \frac{\partial f_{1m_1}}{\partial q_2} & \dots & \frac{\partial f_{1m_1}}{\partial q_n} \end{bmatrix}$$

$$\dot{q} = \underbrace{J_1^+ \dot{p}_{1d}}_{\text{Εκτέλεση 1ης υποεργασίας}} + \underbrace{(I_n - J_1^+ J_1) k_1}_{\substack{\in N(J_1) \\ \text{μηδενικός χώρος} \\ \text{«εξωτερικές κινήσεις»}}} \quad (1), \text{ όπου } k_1: \text{ τυχαίο διάνυσμα } n \times 1$$

$$J_1^+ = J_1^T \cdot (J_1 \cdot J_1^T)^{-1} : \text{ψευδοαντίστροφη της μήτρας } J_1$$

$$\left. \begin{array}{l} J_1: m_1 \times n \\ J_1^+: n \times m_1 \end{array} \right\} J_1 \cdot J_1^+ = I_{m_1}$$

Μεθοδολογία Διάσπασης Εργασίας Πλεοναζόντων Ρομπότ (3)

• Δεύτερη υπο-εργασία

- 1η Περίπτωση : $\dot{p}_2 = J_2 \cdot \dot{q}$ ($p_2 = f_2(q) = [f_{21}(q) f_{22}(q) \dots f_{2m_2}(q)]^T$)
 (T2a) $\hookrightarrow \dot{p}_{2d}$ όπου: $J_2 = \partial f_2 / \partial q$ ($m_2 \times n$)

(1) $\wedge$ (T2a) $\Rightarrow \dot{p}_{2d} - J_2 J_1^+ \dot{p}_{1d} = J_2 (I_n - J_1^+ J_1) k_1$

Θέτουμε: $\tilde{J}_2 = J_2 (I_n - J_1^+ J_1)$

$\Rightarrow k_1 = \tilde{J}_2^+ (\dot{p}_{2d} - J_2 J_1^+ \dot{p}_{1d}) + (I_n - \tilde{J}_2^+ \tilde{J}_2) k_2$ (2)
 όπου k_2 : τυχαίο διάνυσμα $n \times 1$

Τελικά: $\dot{q}_d = \underbrace{J_1^+ \dot{p}_{1d}}_{1\text{η υποεργασία}} + \underbrace{\tilde{J}_2^+ (\dot{p}_{2d} - J_2 J_1^+ \dot{p}_{1d})}_{2\text{η υποεργασία}} + \underbrace{(I_n - J_1^+ J_1 - \tilde{J}_2^+ \tilde{J}_2) k_2}_{\text{υπολείποντες πλεονάζοντες β.ε.}}$ (3)

{ Σημείωση: χρησιμοποιήθηκε η σχέση $(I_n - J_1^+ J_1) \tilde{J}_2^+ = \tilde{J}_2^+$ }

Μεθοδολογία Διάσπασης Εργασίας Πλεοναζόντων Ρομπότ (3β)

$\tilde{J}_2 = J_2 N_1$ (1) όπου $N_1 = (I_n - J_1^+ J_1)$ Ισχύει $N_1 \cdot N_1 = N_1$ (2α)

και $(N_1)^T = N_1$ (2β)

Πρόταση: Για τις παραπάνω μήτρες ισχύει:

$(I_n - J_1^+ J_1) \tilde{J}_2^+ = \tilde{J}_2^+$ δηλαδή: $\tilde{J}_2^+ = N_1 \cdot \tilde{J}_2^+$

Απόδειξη:

$$\left\{ \begin{array}{l} \tilde{J}_2^+ \tilde{J}_2 \tilde{J}_2^+ = \tilde{J}_2^+ \iff (N_1 \cdot \tilde{J}_2^+) \tilde{J}_2 (N_1 \cdot \tilde{J}_2^+) \stackrel{(1) \wedge (2\alpha)}{=} N_1 \cdot \tilde{J}_2^+ \tilde{J}_2 \tilde{J}_2^+ = N_1 \cdot \tilde{J}_2^+ \\ \tilde{J}_2 \tilde{J}_2^+ \tilde{J}_2 = \tilde{J}_2 \quad \dots \\ (\tilde{J}_2^+ \tilde{J}_2)^T = \tilde{J}_2^+ \tilde{J}_2 \\ (\tilde{J}_2 \tilde{J}_2^+)^T = \tilde{J}_2 \tilde{J}_2^+ \end{array} \right.$$

Μεθοδολογία Διάσπασης Εργασίας Πλεοναζόντων Ρομπότ (4)

- Δεύτερη υπο-εργασία / 1η Περίπτωση (συνέχεια)

Απλοποιημένη περίπτωση (2η υποεργασία εκφρασμένη απ'ευθείας ως επιθυμητή κίνηση στο χώρο των ρομποτικών αρθρώσεων)

$$\text{Εάν } \mathbf{p}_2 = \mathbf{q}, \text{ δηλαδή } \mathbf{J}_2 = \mathbf{I}, \text{ τότε: } \tilde{\mathbf{J}}_2 = (\mathbf{I}_n - \mathbf{J}_1^+ \mathbf{J}_1)$$

$$\text{οπότε: } \tilde{\mathbf{J}}_2^+ = (\mathbf{I}_n - \mathbf{J}_1^+ \mathbf{J}_1)^+ = (\mathbf{I}_n - \mathbf{J}_1^+ \mathbf{J}_1)$$

$$\text{Τελικά δηλαδή παίρνουμε: } \dot{\mathbf{q}}_d = \underbrace{\mathbf{J}_1^+ \dot{\mathbf{p}}_{1d}}_{\text{1η υποεργασία}} + \underbrace{(\mathbf{I}_n - \mathbf{J}_1^+ \mathbf{J}_1) \dot{\mathbf{p}}_{2d}}_{\text{2η υποεργασία}} \quad (4)$$

Αντί για $\dot{\mathbf{p}}_{2d}$ στις σχέσεις (3) και (4), χρησιμοποιείται συχνά η σχέση:

$$\dot{\mathbf{p}}_{2d}^* = \dot{\mathbf{p}}_{2d} + \mathbf{H}_2(\mathbf{p}_{2d} - \mathbf{p}_2) \text{ οπότε η (4) π.χ. γράφεται τελικά:}$$

$$\dot{\mathbf{q}}_d = \mathbf{J}_1^+ \dot{\mathbf{p}}_{1d} + (\mathbf{I}_n - \mathbf{J}_1^+ \mathbf{J}_1) [\dot{\mathbf{p}}_{2d} + \mathbf{H}_2(\mathbf{p}_{2d} - \mathbf{p}_2)] \quad (4)'$$

Μεθοδολογία Διάσπασης Εργασίας Πλεοναζόντων Ρομπότ (5)

- Δεύτερη υπο-εργασία

- 2η Περίπτωση : «Συνάρτηση κριτηρίου» $c = V(\mathbf{q}) \rightarrow \max$
(T2b)

$$\text{Έστω: } \mathbf{k}_1 = k_c \cdot \boldsymbol{\xi} \text{ όπου: } \boldsymbol{\xi} = [\xi_1, \xi_2, \dots, \xi_n]^T \quad (\xi_j = \partial V / \partial q_j)$$

k_c : θετική σταθερά

$$\boldsymbol{\xi} : \text{διάνυσμα κλίσης της συνάρτησης κριτηρίου } c=V(\mathbf{q}) \\ (\text{gradient vector } \boldsymbol{\xi} = \nabla_{\mathbf{q}} [V(\mathbf{q})] = \partial V(\mathbf{q}) / \partial \mathbf{q})$$

ορθογώνια προβολή του $\mathbf{k}_1$ στο $\mathcal{N}(\mathbf{J}_1)$

$$(1) \Rightarrow \dot{\mathbf{q}}_d = \underbrace{\mathbf{J}_1^+ \dot{\mathbf{p}}_{1d}}_{\text{1η υποεργασία}} + \underbrace{k_c (\mathbf{I}_n - \mathbf{J}_1^+ \mathbf{J}_1) \cdot \boldsymbol{\xi}}_{\text{2η υποεργασία}} \quad (5)$$

$$\text{Έχουμε: } \dot{c} = \boldsymbol{\xi}^T \mathbf{J}_1^+ \dot{\mathbf{p}}_{1d} + \underbrace{\boldsymbol{\xi}^T \cdot (\mathbf{I}_n - \mathbf{J}_1^+ \mathbf{J}_1) \cdot \boldsymbol{\xi}}_{>0} \cdot k_c > 0 \Rightarrow c(\mathbf{q}) \uparrow$$

Έλεγχος Πλεοναζόντων Ρομπότ

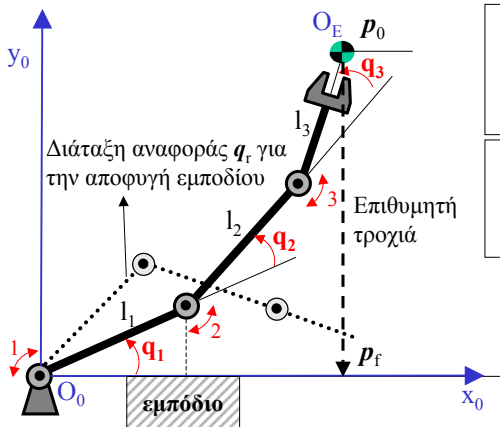
Εφαρμογές – Παραδείγματα:

1. Αποφυγή Εμποδίων
(obstacle avoidance)
2. Αποφυγή Ιδιόμορφων Διατάξεων
(avoiding singularities)

Έλεγχος Πλεοναζόντων Ρομπότ – Εφαρμογές: Αποφυγή Εμποδίων (1)

Redundant Robot Manipulators: Avoiding Obstacles

- Υποεργασία 1:
Εκτέλεση επιθυμητής τροχιάς
 $p_{1d}(t) : p_0 (t=0) \rightarrow p_f (t=t_f)$

- Υποεργασία 2:
Αποφυγή εμποδίου
 $p_{2d}(t) = q_f$

Παράδειγμα:

$$l_1=1, l_2=1, l_3=0.3$$

$$q_0=[20^0, 30^0, 20^0]^T$$

$$p_0=[x_0, y_0]^T \rightarrow p_f=[x_0, 0]^T$$

$$q_f=[45^0, -70^0, 0^0]^T \quad (t_f=1)$$

Έλεγχος Πλεοναζόντων Ρομπότ – Εφαρμογές: Αποφυγή Εμποδίων (2)

- Υποεργασία 1η (p_{1d}): Εκτέλεση επιθυμητής τροχιάς $p_0 (t=0) \rightarrow p_f (t=t_f)$

√ Ορθό Γεωμετρικό μοντέλο

$$\begin{cases} p_{1x} = l_1 \cdot c_1 + l_2 \cdot c_{12} + l_3 \cdot c_{123} \\ p_{1y} = l_1 \cdot s_1 + l_2 \cdot s_{12} + l_3 \cdot s_{123} \\ \theta = q_1 + q_2 + q_3 \end{cases}$$

όπου :

$$\begin{aligned} c1 &= \cos(q_1) \\ c12 &= \cos(q_1 + q_2) \\ c123 &= \cos(q_1 + q_2 + q_3) \\ s1 &= \sin(q_1) \\ s12 &= \sin(q_1 + q_2) \\ s123 &= \sin(q_1 + q_2 + q_3) \end{aligned}$$

√ Ορθό διαφορικό κινηματικό μοντέλο:

$$J_1 = \begin{bmatrix} -(l_1 s_1 + l_2 s_{12} + l_3 s_{123}) & -(l_2 s_{12} + l_3 s_{123}) & -l_3 s_{123} \\ (l_1 c_1 + l_2 c_{12} + l_3 c_{123}) & (l_2 c_{12} + l_3 c_{123}) & l_3 c_{123} \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} \dot{p}_{1x} \\ \dot{p}_{1y} \end{bmatrix} = J_1(q_1, q_2, q_3) \cdot \begin{bmatrix} \dot{q}_1 \\ \dot{q}_2 \\ \dot{q}_3 \end{bmatrix}$$

Έστω π.χ. επιθυμητή τροχιά (1η υποεργασία):

$$p_{1d}(t) = \begin{bmatrix} x_0 \\ y_0 - (3-2t)t^2 y_0 \end{bmatrix}, \quad 0 \leq t \leq 1$$

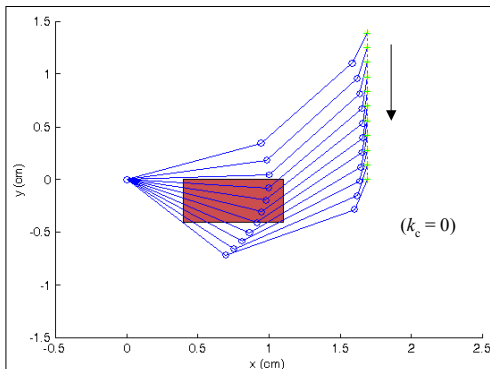
- Υποεργασία 2η: $p_2 = q$ και $p_{2d} = q_T$ (διάταξη αναφοράς)

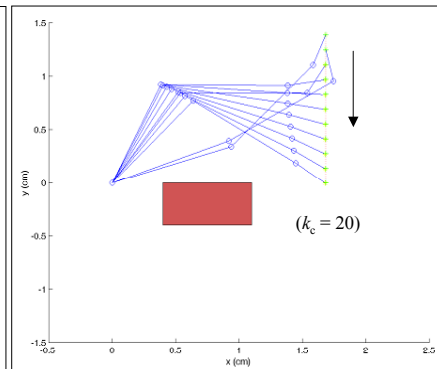
Έλεγχος Πλεοναζόντων Ρομπότ – Εφαρμογές: Αποφυγή Εμποδίων (3)

➤ Παράδειγμα προσομοίωσης (3 β.ε. → τοποθέτηση στο επίπεδο)
(εφαρμογή της παραπάνω σχέσης (4)')

$$\dot{q}_d = J_1^+ \dot{p}_{1d} + (I_n - J_1^+ J_1) H_2 (p_{2d} - p_2)$$

Χωρίς τον έλεγχο πλεοναζόντων β.ε. ($H_2=0$)

Με έλεγχο των πλεοναζόντων β.ε. ($H_2=k_c I$)

Έλεγχος Πλεοναζόντων Ρομπότ – Εφαρμογές: Αποφυγή Ιδιομορφιών (1)

➔ Redundant Robot Manipulators: Avoiding Singularities

- Υποεργασία 1η ($\mathbf{p}_{1d}$): Εκτέλεση επιθυμητής τροχιάς $\mathbf{p}_0 (t=0) \rightarrow \mathbf{p}_f (t=t_f)$

$$\mathbf{J}_1 = \begin{pmatrix} -(l_1 s_1 + l_2 s_{12} + l_3 s_{123}) & -(l_2 s_{12} + l_3 s_{123}) & -l_3 s_{123} \\ (l_1 c_1 + l_2 c_{12} + l_3 c_{123}) & (l_2 c_{12} + l_3 c_{123}) & l_3 c_{123} \end{pmatrix} \quad \text{δηλ.: } \mathbf{J}_1 = \begin{pmatrix} \underline{J}_{11} \\ \underline{J}_{12} \end{pmatrix}$$

- Υποεργασία 2η: Μεγιστοποίηση συνάρτησης κριτηρίου $c = V(\mathbf{q})$

$$c = V(\mathbf{q}) = \sqrt{\det(\mathbf{J}_1 \mathbf{J}_1^T)} : \text{δείκτης ικανότητας χειρισμού (manipulability)} \\ \text{(μέτρο «απόστασης» από ιδιόμορφες διατάξεις)}$$

$$\mathbf{J}_1: 2 \times 3 \Rightarrow \mathbf{J}_1 \mathbf{J}_1^T: 2 \times 2 \quad \text{και} \quad \det(\mathbf{J}_1 \mathbf{J}_1^T) = 0 \quad \text{στις ιδιόμορφες διατάξεις}$$

Έλεγχος Πλεοναζόντων Ρομπότ – Εφαρμογές: Αποφυγή Ιδιομορφιών (2)

Επίλυση του προβλήματος αποφυγής ιδιόμορφων διατάξεων με έλεγχο των πλεοναζόντων β.ε.

➤ Εφαρμογή της παραπάνω σχέσης (5): $\dot{\mathbf{q}}_d = \mathbf{J}_1^+ \dot{\mathbf{p}}_{1d} + k_c (\mathbf{I}_n - \mathbf{J}_1^+ \mathbf{J}_1) \cdot \boldsymbol{\xi}$

όπου: k_c : θετική σταθερά, και $\boldsymbol{\xi} = [\xi_1, \xi_2, \dots, \xi_n]^T$ ($\boldsymbol{\xi} = \partial V / \partial \mathbf{q}$)

Έχουμε:

$$\xi_l = \partial V / \partial q_l = \partial \left(\sqrt{\det(\mathbf{J}_1 \mathbf{J}_1^T)} \right) / \partial q_l = \frac{\sqrt{\det(\mathbf{J}_1 \mathbf{J}_1^T)}}{2} \cdot \sum_{i,j=1}^2 \alpha_{ij} \left(\frac{\partial(\underline{J}_{li})}{\partial q_l} \underline{J}_{1j}^T + \frac{\partial(\underline{J}_{1j})}{\partial q_l} \underline{J}_{li}^T \right)$$

όπου α_{ij} : το (i,j) στοιχείο του $\text{inverse}(\mathbf{J}_1 \mathbf{J}_1^T)$

και $\underline{J}_{li}$: το i-διάνυσμα γραμμής του πίνακα $\mathbf{J}_1$

Έλεγχος Πλεοναζόντων Ρομπότ – Εφαρμογές: Αποφυγή Ιδιομορφιών (3)

Απόδειξη της παραπάνω σχέσης για το ξ_i

Έστω: $\mathbf{J} = \mathbf{J}_1$ και $\mathbf{B} = \mathbf{J} \mathbf{J}^T = [\beta_{ij}]$, οπότε: $\beta_{ij} = J_i \cdot J_j^T$

Είναι: $\Delta = \det(\mathbf{J} \mathbf{J}^T) = \det(\mathbf{B}) = \beta_{11}\beta_{22} - \beta_{12}\beta_{21}$

και: $\frac{\partial \Delta}{\partial q_1} = \frac{\partial \beta_{11}}{\partial q_1} \beta_{22} + \beta_{11} \frac{\partial \beta_{22}}{\partial q_1} - \frac{\partial \beta_{12}}{\partial q_1} \beta_{21} - \beta_{12} \frac{\partial \beta_{21}}{\partial q_1}$

όπου: $\frac{\partial \beta_{ij}}{\partial q_1} = \frac{\partial J_i}{\partial q_1} J_j^T + J_i \frac{\partial J_j^T}{\partial q_1} = \frac{\partial J_i}{\partial q_1} J_j^T + \frac{\partial J_j}{\partial q_1} J_i^T$

Παίρνουμε τελικά: $\xi_i = \partial V / \partial q_1 = \partial(\sqrt{\Delta}) / \partial q_1 = \frac{1}{2\sqrt{\Delta}} \cdot \frac{\partial \Delta}{\partial q_1} = \frac{1}{2\sqrt{\Delta}} \cdot \sum_{i,j=1}^2 \alpha'_{ij} \left(\frac{\partial J_i}{\partial q_1} J_j^T + \frac{\partial J_j}{\partial q_1} J_i^T \right)$

όπου: $\alpha'_{11} = \beta_{22}, \alpha'_{22} = \beta_{11}, \alpha'_{12} = -\beta_{12}, \alpha'_{21} = -\beta_{21}$

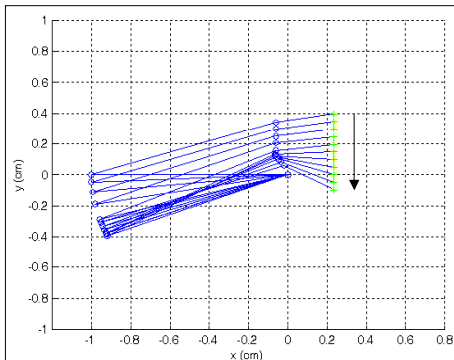
...

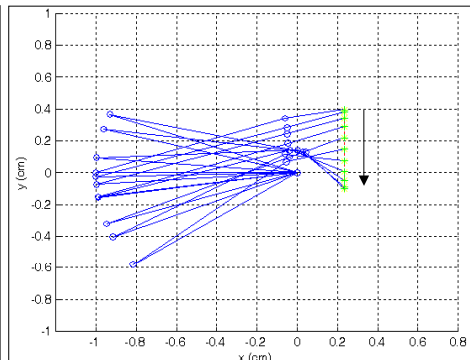
Έλεγχος Πλεοναζόντων Ρομπότ – Εφαρμογές: Αποφυγή Ιδιομορφιών (4)

➤ Παράδειγμα προσομοίωσης (3 β.ε. → τοποθέτηση στο επίπεδο)
(εφαρμογή της παραπάνω σχέσης (5))

$$\dot{q}_d = \mathbf{J}_1^+ \dot{p}_d + k_c (\mathbf{I}_n - \mathbf{J}_1^+ \mathbf{J}_1) \cdot \xi$$

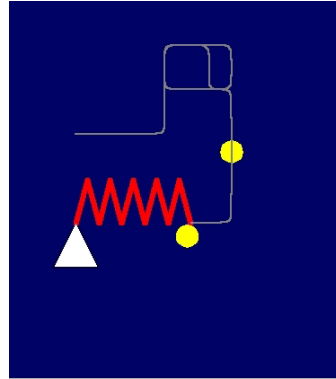
Χωρίς τον έλεγχο πλεοναζόντων β.ε. ($k_c=0$)

Με έλεγχο των πλεοναζόντων β.ε. ($k_c=200$)

Έλεγχος Πλεοναζόντων Ρομπότ – Εφαρμογές - Παραδείγματα

Αποφυγή εμποδίων σε πραγματικό χρόνο με κινηματικό έλεγχο των πλεοναζόντων βαθμών ελευθερίας του ρομποτικού χειριστή

Έλεγχος Πλεοναζόντων Ρομπότ – Συμπεράσματα

- Πλεονάζοντες β.ε. εισάγουν τη δυνατότητα «απειρίας εφικτών κινήσεων» στις αρθρώσεις για δοσμένη επιθυμητή κίνηση στο τελικό στοιχείο δράσης (μηδενικός χώρος ρομποτικών αρθρώσεων)

Πλεονάζοντες βαθμοί ελευθερίας → «Απειρία» λύσεων για το ανάστροφο κινηματικό πρόβλημα → Βελτιστοποίηση

- Κινηματικός έλεγχος πλεοναζόντων βαθμών ελευθερίας – Μεθοδολογία διάσπασης ρομποτικής εργασίας: Διάσπαση σύνθετων ρομποτικών εργασιών σε υπο-εργασίες με σειρά προτεραιότητας (task-decomposition)

Περιγραφή ρομποτικών υποεργασιών με βάση:

- **επιθυμητή τροχιά** ή γενικότερα επιθυμητή «**συμπεριφορά**» (π.χ. μηχανική αντίσταση) του ρομπότ στο χώρο εργασίας (task space)
- **κριτήρια** στο χώρο διάταξης των αρθρώσεων (configuration space) → βελτιστοποίηση

Ιεραρχική Δομή Ρομποτικών Συστημάτων Ελέγχου

